

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héti és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajár
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az ügyvéd büne. Egy ügyvéd, kinek klienturája a legelőkelőbb s így a legjövendőbb, aki püspök, káptalanok ügyét vezeti s aki ezért igen tekintélyes jövedelmeket huz, pénzhéségében s hatalmi vágyának korlátlan-ságával összeütközésbe jut a büntető törvény-nyel s a rendőrség fogja lesz. Gyönyörű társadalmi állást, pazar berendezésű lakást, fényes életmódot kell felcserélnie a börtön bűzhődt cellájával, azért, mert meg akart gazdagodni, noha a gazdagságra, épen nagy jövedelmei következtében mi szüksége sem volt. A modern emberek céltalan vágatása a pénz molochja után, ime egy eklatáns példával illusztrálható. Illusztrálható annak a bukásával, aki minden képen predestinálva volt egy szép pályafutás után, kartársai s az egész társadalom tisztelete és becülése közben fejzni be életpályáját. Minden tisztele, mi en bernek osztályrészül juthat az övé volt, de ő ezzel nem elégedett meg, hanem szegényer, szerencsétlen, tengernyi könnyön és átkozódáson keresztül gázolva, ment egyenes utján előre, mely most a börtön sötét sikátorába torkollik. Sapien-ti sat est! A bölcsnek e példa elég. De azért mindig akadni fog olyan ügyvéd, aki kliense pénzével spekulál, azt visszatartja s a maga céljaira felhasználja. Mert az a két nap, mit az említett ügyvéd a maga mehetségére felhozott, amiután mindent rendezni tudott volna, a legtöbb fiskálisnál idejében jó el s nem elkésve, mint a budapesti példánál történt.

A vita végén.

Immár véget ért a parlamentben a felirati vita. Amiben kevés öröme lehetett a magyarnak. Mert csak azt hallotta

belőle, hogy eladható, megvehető; a szónokok némely része azt is megtagadja, hogy az országban volt egyetlen-egy választó, aki meggyőződésből adta le a maga voksát. Igazán ideje volna már, hogy valamivel enyhébben bánjunk a magunk nyilvános lebecsülésével, mert a kóborló Scottus viatoroknak megjöhet az a gondolatuk, hogy ha a magyart kell diskreditálni a külföld előtt, nem kell egyebet tenni, mint bokkrétát kötni a parlamenti beszédek stílvirágaiból s a napvilágosságánál világosabban mutató tükörképeket kell összeállítani a mai publicistika termékeiből, melyeknél több rágalom, több lekicsinylés alig volt elszórva a külföldön ennek az országnak az erkölcsi és szellemi épsége ellen.

Hát nem lehet öröme a magyarnak a most lefolyt parlamenti tornában. Mert az egészen hamis irányban mozgott, nem fejezte ki a magyar igazi kívánságait és nem mutatta meg azokat az irányokat, amelyekben a nemzeti életnek valójában indulni kellene.

Mindenekfelett nagy baja volt ennek a vitának, hogy a legnagyobb részében a rekriminációkban merültek ki a különben értékes tehetségek. Pedig arra volna szükség, hogy épen ebből az ünnepélyes alkalomból, amilyen a népképviselőnek ez az egyetlen közvetlen érintkezése a koronával, nyilatkozzék meg a népnek igazi képviselője. Hiába, a nép, amint a lefolyt választási harc megmutatta, nálunk nem emelkedett fel a magas teóriák légkörébe, ennek a magyar népnek, ha csakugyan érzelmi közösségbe

akarjuk vonni a parlamentárizmussal és nem akarjuk továbbra is azt a végtelen szomorú helyzetet állandósítani, hogy a választás tulajdonképpen egy nagy nemzeti lumpolás legyen, megszerelve az erkölcsi elvek időleges felfüggesztésével, ennek a népnek az életbevágó érdekeivel kell foglalkozni a parlamentnek.

Ezt nem látjuk a most lefolyt felirati vitában. Az uralkodó kormánypárt felirati javaslata természetesen nem lehet egyéb, mint körülírása, bővebb magyarázata a trónbeszédnek, ez a párt kötött marsrutával megy a trón elé. Az ellenzéki pártoknak lett volna hivatásuk, sőt kötelességük, hogy a legkiterjedtebb módon szólaltassák meg az igazi néperdeket. Minő kedvező alkalom egy felirati vita annak a jelszónak a megsemmisítésére, hogy osztályparlament intézi Magyarországnak az ügyeit és minő bizonyítékokat lehetne ilyen alkalommal a nép elé tárni annak a nagy vehemenciával hirdett tételnek a kiirtására, hogy az egyedüli orvosság csakis az általános egyenlő és titkos választójogban kereshető. Közelebb és a nemzet épségének ápolásával egyekben is vannak orvosságok. De hogy ezek megtaláltassanak, arra erős, céltudatos gazdaságpolitikai érzék kell, hogy legyen a parlamentben, a mi fájdalom, most hiányzik.

Ez a hiány okozta, hogy valamennyi párt figyelmét kikerülte egy nevezetes gazdasági körülmény, amely az Ausztriával fenálló gazdasági viszonyunk eleve-nére vág. Tudvalevőleg ugyanis az osztrák kormány a Balkánszerződések előre-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Meghiusult kísérlet.

— Walton Miller. —

— Ida lelkem, ne türdd ezt! — kiáltott Frank.

— Nem is! — Ida mindig igen bátor-nak létszott a Frank közelében. — Azt hiszed, ha nem lenne vagyonom, maga mellett tartana a mostoha apám? Hiszen minden napnak öt óráján keresztül valósággal dajkája vagyok nevel-tlen gyermekeinek. Még nem bánám, ha leg-alább féltestvéreim volnának. De nem értem, hogyan mehetett mama egy ötgyermekes em-berhez?

— Jasper Rayforth még mindig csinos em-ber — mondta Frank.

— Csinos! — Az Ida hangja megvetően hangzott. — Olyan mint egy rabló. Fekete, he-gyes szakállu, apró, szuró szemű és a többi! Oh, minek is hallgatott mama reál! Olyan boldogok voltunk mi ketten, együtt!

A Hyde Parkban sétáltak egymás mellett, a mely oly gyönyörű volt színjátzó fái-val.

— De mégsem voltál olyan boldog. Ida, édes, ugy-e, mint a milyen én velem lesze', ha

majd... — Még a hópolyhek sem hallották a többi szavakat, oly halkán ejtette azokat ki Frank.

De Jda meghallotta. Az arca belepirult és aztán szinte dadogva válaszolt:

— Oh, nem lehet, Frank! Soha se merném!

— Akkor hát bolond vagyok, hogy álmodtam is róla — mormogta Frank ingerülten. — Ha pedig megkérlek, kiadják az utam, mert gazdag vagy, én meg szegény. Pedig annyim van, hogy téged illő módon eltar hassalak.

Ida félbeszakította:

— Ne légy igazságtalan, Frank! Nekem csak egy hozzám tartozóm van: az anyám. És a mióta férjhez ment, ő sem egészen az enyém már. És ha a negyedik emeleten kellene is laknom. Frank, akkor is a feleséged lennék, szíves örömmel.

— Édes szerelmem — sutto-gta Frank — végtelenül fáj nekem tégedet szenvedni látni, aztán én sem vagyok az, a ki lehetnék, ha magam mellett tudnálak tégedet? Az anyád...

— Oh, az anyám nagyon megváltozott. Az az ember lenyűgözi egészen. És mégis ő miatta nem szeretném, ha...

— De hiszen ő a te boldogságodat kívánja?

— Mindenekfelett.

— Akkor hát... — Ismét elhalkította a

hangját, s szenvedélyes könyörgése megindította a leányt. Bájosan felszeg mozdulattal bele-csempészte a kezét a kezébe muffja alatt, s egyetlen egy szóval telett. Azután csendesen, a mint jött, haza ment.

A Rayforth János háza egy ódivatu, nehéz-kes épület volt, jól künn a városból, egy kert közepén. Már a vacsora is az asztalon volt, mire Ida belépett. Az ifju hangoknak valóságos bábeli zürzavara fogadta:

— Ida, ma este el kell nekem játszand az a fantáziát a zongorán!

— Ida, segíts a német leczkémét megta-nu'ni!

— Ida, mama azt mondta, hogy megcsinálod az új kalapomat ma este!

— Ida, miért maradtál ki oly soká?

Ida nem válaszolt, elfoglalta megszokott helyét az asztalnál. Arcának rózsaszíne lassan-kint halaványságba fut. Csak akkor haliga-tott figyelmeser, mikor anyja intézte hozzá a szót; s ilyenkor napsugaras mosolylyal vá-laszolt.

— Az az öreg rom, odaát a szomszéd-ban, napról-napra mogorvább lesz — szólt Rayforth.

A minap találkoztam vele az utcán, rám se nézett.

láthatólag káros hatásának ellensúlyozásaként kilenc éven át évi hat millió korona állami segítséget biztosított az osztrák mezőgazdáknek még pedig törvényes alapon, Ezzel a hatalmas segítséggel Ausztria szervezi a termény- és állattértékesítést, ezen a téren a különben is gyenge szervezetű magyar kereskedelmet teljesen háttérbe szorítja s nemcsak kiviteli összeköttetésekben, hanem a belső piacon is súlyos versenyt támaszthat, mely csakis a mi leverésünkkel végződhetik. Ehhez fűződik az osztrák harci tarifák kérdése és így tisztában lehetünk azzal, hogy ha ezekben az ügyekben az orvoslást meg nem keressük az egész mezőgazdasági értékesítés kérdésessé válik ebben az országban, közös vámterület agyon nyomja gazdaságunkat és elpusztítja a kis, a nagy és a középirtokban fekvő milliárdokat.

Minderről azonban az inkább sérelmi, mint felirati vitában szó nem esett. És csendesen pihent volna a kérdés, mint megannyi, amely a mezőgazdaságunkat, egyben nagy nemzeti vagyonunkat érinti.

De megjött a román kereskedelmi szerződés bizottsági tárgyalása, amelynél a mezőgazdasági érdekek hivatott öre gróf Károlyi Mihály az OMGE elnöke szóvá tette az ügyet és az ő sürgetéséhez fűződik gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter megnyugtató ígérete, hogy a jövő évi költségvetésben legelőjavítási és szerzési célokra lényeges összegek állanak rendelkezésére, e mellett nagyobb összegekkel lesznek támogathatók az állattenyésztés érdekei, felette fontosnak tartván ezek mellett az állattértékesítés rendszeresítését és szabályozását. Ezen kijelentés megnyugtató hatással van a gazdákra, annyival inkább mert a gazdák már aggodalommal észlelték, hogy a felirati vitában van mindenről szó, csak az ország legnagyobb érdeke, a mezőgazdaság nem kap szót, lévén az még mindig utolsó a nemzet tanácsában.

Justh Montbach affér. Justh segédei és Montbach megbízottai ma délután tárgyalták. Amikor Montbach megbízottai kijelentették, hogy megbízójuk Justh személyét sérteni nem akarta, az ügy békés befejezést nyert.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 21.

Tíz órakor még üres a terem. De a folyosók hangosak a vitaközlések zajától. Elénken kommentálják a képviselők Justh Gyula tegnapi afférját. A miniszterelnök mai felszólalásáról is sok szó esik.

Tíz órakor nyitja meg **Berzeviczy** Albert elnök az ülést. A csengő hívó szavára csapostul tudulnak be a képviselők, különösen számosan a munkapártiak. A vezér Khuen Héderváry gróf miniszterelnök már az ülés megnyitása előtt benn volt a teremben. Apponyi Albert gróffal beszélgetett néhány percig. Tíz órakor azután elfoglalta a helyét és nyugodtan ült egészen addig, míg az elnök szava szólásra nem bírta. Azután általános nagy figyelem közepette beszélni kezdett.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök:

A miniszterelnök beszéde.

Legelőször Apponyi Albert gróf javaslatával foglalkozik. Azzal szemben, hogy őket nem a nemzet akarata hozta be ilyen nagy többségben a házba, kijelenti, hogy ez a nemzet lelkiismeretének ébredése. (Eljenzés a munkapárton). Ez képesíti őt arra, hogy a politikájának helyességére nézve, a nemzetre hivatkozzon. (Ugy van!) A Ház feloszlata indemnitás nélkül nem volt törvénytelen azért, mert ő kérte a pénzügyi felhatalmazást, amelyet azonban még a bizottsághoz sem utasítottak. Belátta tehát hogy ezzel a Házzal való együttműködés lehetetlen. (Zaj a Justh-párton). A munkapárt nem mondott le a nemzet egyetlenségéről, mert az 1867-iki törvények alapján áll, ahol a nemzet jogai teljes épségükben biztosítva vannak. Annál több jogáról mondott le a nemzetnek a múlt többség. (Ellentmondás a Justh-párton.) Vagy talán mindenről lemondott. (Zaj a Justh-párton). A munkapárt sohasem ígért olyat, amit be nem tartott volna. (Ugy van!) Mikor a szabadelpvűpárt elvesztette a többségét, nyugodtan várta, hogy mit tesz az új többség és nem zavarta azt a munkájában. Ezt a bírálatot a nemzetre bizta. Es mint a követ-

kezmények megmutatták, ez a bírálathoz nem volt kedvező a függetlenségi pártra nézve. (Ugy van!) A király és a nemzet egyetértése volt az alapja a munkapárt keletkezésének (Ugy van!) Battyányi Tivadar gróf felszólalására áttérve azzal a váddal szemben, hogy az országgyűlést nem oszlatta fel azonnal amint nem kapta meg az indemnitást, az az ellenvetése. hogy az ország nem volt olyan helyzetben, hogy egy zavaros helyzet viszontagságainak ki lehetett volna tenni. (Ugy van!) Az országgyűlést azért oszlatta fel, hogy a nemzet itéletére apelláljon, ez pedig soha sem lehet törvénytelen. Ezért a tényéért tehát mindig nyugodtan vállalja a felelősséget. (Eljenzés a munkapárton).

A felirati vita helyett sokkal jobban szeretne volna előbb az indemnitást letárgyalni, de most, hogy vége a felirati vitának, nem bánta volna, ha az tovább is eltart, mert egy ilyen vita nagyban tisztázza a helyzetet azzal, hogy a pártok intencióit kifejezésre juttatja. Az ellenzéki pártok hibáztatják a trónbeszédet azért, mert több követelés hiányzik belőle. Ő szándékosan rendezte ezt így, mert nem tartja szükségessnek, az összes követelések felsorolását. Számos olyan kérdés van a programjában, amely nincs benne a trónbeszédben. Ilyen a postások, állami tisztviselők stb. fizetésének rendezése, amelyre szintén sor fog kerülni.

Attér a bankkérdésre. Szerinte bankkérdés egyáltalán nincsen, mert egyetlen cél a hitelviszonyok rendezése. (Ugy van! — a munkapárton) Jelenleg még rá vagyunk utalva a külföldi tőkepenzesek segítségére. Majd ha pénzügyi helyzetünk megerősödik, lehet beszélni bankkérdésről. (Ugy van!) Attér az iparfejlesztésre. Iparunk fejlődését nem érjük el soha azon az uton, ahogyan ezt eddig megkísérelték, állami szubvenciókkal. Mert ha nincs szubvenció, nincsen vállalkozás sem. Ellenkezőleg, akadályokon keresztül fejlődik az ipar és a vállalkozási kedv. A szubvenció még a külföldi vállalkozókat is elrontja. (Ugy van!) Cáfolja Battyányinak azt a vádját, hogy ők a sajtót birtokukba vették, mert a lapok anyagilag most is abban a helyzetben vannak, mint a koalíció alatt. A csomagszállításról szólva kijelenti, hogy az teljesen egyforma elbánásban fogja részesíteni az összes sajtótermékeket, még a szellemi nívéut sem véve tekintetbe. (Derültség.) Bosznia és Herzegovina annektálása nincs benne a trónbeszédben. Erről a kérdésről már az előző kormány terjesztett elő törvényjavaslatot. Ezt a javaslatot ő teljes egészében a Ház elé fogja terjeszteni. (Helyeslés a jobboldalon).

A gazdasági fejlődést mindig szem előtt fogja tartani, de hogy ezt a fejlődést milyen

— Hozzám mindig igen udvarias — felelte Mrs. Rayforth.

— Mert megdicsérted a virágait, — nevette Ida.

Vacsora után melegebben csókolta meg anyját még a szokottnál is. Azután szobájába vonult s sokáig állt az ablakban. Csak azután kezdett el csomagolni. Majd egy levelet írt még s aztán kioltotta a gázt és csendesen maradt.

Künntről — mert az ablakát egy kissé kinyitotta — hűvösen tolakodott be az esti levegő. Egyszerre halk kopogás hallatszott a táblán.

— Te vagy az? — mormogta Ida.

— S... s... s...!

A következő pillanatban egy létra jelent meg az ablakban s Ida vigyázva vette kezébe csomagját és óvatosan lépett le az első fokra.

Már-már elérte a földet, a hol kedvese várakozott rá, mikor a mellékajtó kinyílt s valaki óriási viharlámpával kijött a szabadba.

— Halló, Rayforth! Önnél betörték! — kiáltotta a szomszédos öreg ur.

Ida remegve szólt:

— Felfedeznek bennünket, Frank! Az istenért, mit tegyünk?

De Frank nem hagyta ennyiben a dolgot,

megragadta a létrát, s egy másik ablakhoz vonzolta azt. Aztán felvette az Ida csomagját s rákiáltva: szaladj, ez az egyetlen menekvésünk!

— Ő maga is futásnak eredt.

Eszrevette, hogy az öreg szomszéd nyitva felejtette szobája ajtaját, a mint Rayforth figyelemzetése miatt előre jött, s ez volt a legegyszerűbb, itt huzódnia meg egyelőre. Ida gyorsan lecsavarta a világosságot. Kinéztek az ablakon. Sötét alakok mozogtak ott, rövid kérdések repkedtek a levegőben. De őket nem látta senki. Az öreg ur azt magyarázta, hogyan látta a betörőket. Egyszerre felkiáltott: — Hozzám is bement valaki! Kioltotta a lámpákat! Frank átölelte Idát, úgy várta a történéndőket.

Lassanként bejöttek a házba, s felgyújtották ismét a gázt. Frank az öreg ur láttára felkiáltott:

— Hugó bácsi!

— Én vagyok — mormogta ő — és fogalmam sem volt róla, hogy szökevényeket fosztok meg a szabadságtól.

Rayforth dühösen követte őt, kezében az Ida levelét lobogtatva, utána remegve a felesége jött.

— Vissza kell jönnöd, Ida — ordította. — Te az én gyámságom alatt vagy. Te... te...

— Ne izgassa magát, szomszéd — felelte

Hugó bácsi egykedvűen. — Az én öcsém szereti az ön leányát, s tudtam, hogy nem engedi a közelébe, mert maga akarja magánál megtartani őt és vagyonát, a meddig lehet. Mivel pedig ő az én egyetlen örökösöm, azért idejöttem, hogy tanulmányozzam azt a leányt, a kit ő kiválasztott magának.

Keresztülment a szobán s megfogta a két szökevény kezét:

— Kitanulmányoztam őt — folytatta. — Jó és nemeslelkű, édes teremts. A mig beteg voltam, mindennap átjött, hogy a virágaimat meglocsolja. Es ha tudtam volna, hogy az a létra ott az ablakban arra való, hogy őt a szabadsághoz segítse, el az ön házából, Rayforth ur, Isten uccse, magam tartottam volna azt neki, hogy könnyebben menjen a lejtővetele!

Mrs. Rayforth titokban örült a fordulatnak, a mit az események vettek s megcsókolta gyermekét. Rayforth hebegett: az öreg milliómost nem akarta megsérteni.

— És most, gyermekek, nagy esküvőt fogunk tartani — kezdte az öreg ur.

Ida felelet helyett a vállára tette a kezét és megcsókolta ráncos, öreg homlokát,

módon akarja elérni, arról még nem nyilatkozhatik. A gazdasági fejlődést olyan módon kell előmozdítani, ahogyan lehet. A hadügyrendezése is fontos kérdés, mert az állam erejét a hadserege adja meg. (Ugy van.) A választójog kérdésében neki a lehető legliberálisabb a felfogása, de bizonyos aggodalmakat e kérdés megoldásánál számba kell venni. Abban az időben úgy fogják megvalósítani ezt a reformot, ahogy a legjobb. (Felkiáltások a függetlenségi párt: Mikor?) A választójog megvalósítását azonban nem kell indokolatlanul siettetni. Az ő álláspontja az, hogy egy lépés helyett tesz ugyan kétfőt, de nem tesz hármát, ha nem szükséges. (Helyesles a munkapárton.) A választói jog megvalósítását nem akarja kompromitálni bizonyos jelzők felvétele által, amelyek a lényegre különben sem bírnak nagy befolyással, de annyit kijelent, hogy a választói jogot, hosszú időre megnyugtatóan fogja megvalósítani. (Taps a munkapárton).

A választási visszaélések.

A választási visszaéléseket tárgyalni, a Ház nem illetékes, mert hiszen maga a Ház alkotott törvényt arra nézve, hogy a választási visszaéléseket hol bírálják felül. (Ugy van.) Azal vádolják a kormányt, hogy a közigazgatási közegeit is a választási céljainak előmozdítására használta fel. Hát a koalíció talán közigazgatási érdekből cserélte ki a főispánjait? (Derűtség és taps a munkapárton)

A munkapárt főispánjai is segítették a kormányt, de nem mentek túl azon a határon, amelyet a törvény nekik megenged. A nemzet pedig lelkesedéssel sorakozott a munkapárt zászlaja alá.

Felkiáltások: Honnan vették a pénzt a lelkesedésre?

A kisebbség ne feszegesse a visszaéléseket, hanem ismerje be, hogy a nemzet nem óhajtja az ő törekvéseik megvalósítását. A visszaélések elbírálását pedig bizza az arra illetékes kuriára. (Helyesles a munkapárton.)

A nemzet szimpátiája már régen a munkapárttal van, ennek legkézzel foghatóbb bizonyítéka az, hogy mikor ők öten vállalkoztak arra, hogy az országot a zavaros helyzetből kivessék, az akkori Ház meghallgatta az ő programvallását, holott ha a közvélemény nyomását maguk mögött érezték volna, akkor joggal nem engedték volna őt szóhoz jutni ezen a helyen. (Ugy van a munkapárton.) Pedig ő nem jött a hatalom eszközeivel, az egész akciója egy kicsiny baráti körből indult ki. Nem is ígért semmi kecsegtetőt; sőt az ország érdekeinek biztosítására, még a terhek felemelését is kilátásba helyezte, a nemzet mégis megajándékozta bizalmával. (Éljenzés és taps a jobboldalon.) mert belátta, hogy az ő politikája a leghelyesebb.

Áttérve a vallásfelekezetek közötti béke álláspontjára, kijelenti, hogy az 1848-iki XX. ik törvénycikk megvalósítását magára nézve kötelezőnek tartja. Tisza István gróf felszólalását a nemzetiségi kérdésekben örömmel hallotta és mindenben hozzájárul Tisza állásfoglalásához. Az ő véleménye is az, hogy ezen kérdés és a Balkán kérdés is olyan stádiumba jutott, hogy a rendezésük nem késhetik tovább. Azonban egyik napról másikra nem lehet a nemzetiségi kérdést rendezni, ennek előfeltétele a kölcsönös jóakarát. (Ugy van!) Magyarország állami erejének növelésére minden erőt fel kell használnunk és éppen azért nem kell kicsinyelnünk azt az erőt sem, amelyet a nemzetiségiek képviselnek. Ő szívesen fogad minden közeledést a nemzetiségiek részéről, ha az barátságos alapon történik és a nemzet javára szolgál.

A kormány békét akart minden téren, csak akkor megy harcra, ha kihívják. De akkor fel fognak állani mindannyian és mindent megtesznek az ország érdekeinek megóvására és a korona fényének emelésére. Mert a korona dicsősége. (Oriási éljenzés és taps a jobboldalon, a miniszterelnököt számtalanszor üdvözlök.)

Elnök az ülést öt percre felfüggesztette.

Szünet után:

Láng Lajos polemizál az ellenzéki felirattal, majd a gazdasági kérdésekkel foglalkozik.

Apponyi Albert gróf köszönetet mond Hédervárynak azért a felvilágosításért, amellyel a trónbeszédet bizonyos sértő jellegéből kiemeli. Ezután a koalíció politikájával foglalkozik. Végül kijelenti, hogy Tisza István politikájával egyet nem ért. A jelenlegi kormánnyal szemben mindenkor szívesen sorozza magát az ellenzék soraiba,

Az ülésnek háromnegyed három órakor lett vége.

Feljelentés egy lelkész ellen.

A nagyváradai lapok tegnapi számában fenti címmel egy közlemény jelent meg, melyben arról van szó, hogy Bérczy Imre, élesdi főszolgabíró izgatás címen, alispáni engedéllyel, bűnvádi eljárást indított ellenem. Feljelentésében az állítja Bérczy főszolgabíró, hogy én a választások utáni napon, Beznyén engedély nélkül négyülést tartottam Háber Albert korcsmája előtt és ott izgattam a főszolgabíró és jegyzők ellen, sértő kifejezésekkel illetvén őket. Feljelentésében tanukra is hivatkozik a főszolgabíró ur: Tripon József gör. kel. tanító és Groze Gábor; feketepataki bíróra. Ennyit tartalmaz az ellenem beadott feljelentés, melyet szó nélkül annál kevésbé hagyhatok, mivel az egész négyülési história, olyan értelemben, aminőben Bérczy főszolgabíró interpretálja, nem egyéb zaklatásnál, mellyel engemet denunciói akar — elsősorban — püspököm és többi egyházi előjáróm előtt. De nem hagyhatom szó nélkül Bérczy főszolgabírónak ezen eljárását ellenem azért sem, mivel most már elérkezettnek látom az időt arra nézve, hogy itt és e helyen kitejtem, megírom mi a jutalma annak a román papnak, ki Isten után, papi kötelességeinek teljesítése után egész életét, pályafutását a magyar állameszme terjesztésére szentelte.

Nyolc éve mult annak, hogy áldott emlékü püspököm Pável Mihály kinevezett Beznyére lelkésznek. Oda kerültem, mint kezdő, fiatal pap, telve lelkesedéssel és idealizmussal papi hivatásom iránt, szeretettel embertársaim irányában. Papnak, lelki atyának küldött oda püspököm és ezen hivatásnak, missiónak — Isten és hiveim tanuim — szerény tehetségeim szerint meg is feleltem. Célom volt a gondjaimra bízott népet vallás-erkölcsileg kultiválni, amire nagy szükségük volt; célom volt őket felébreszteni abból a mélységes politikai lethargiából, amelyikben évszázadokon át szunyadoztak. Kötelességemnek tartottam meggyőzni őket arról, hogy a magyar nem ellensége a román népnek, beláttattam, több, meggyőztem őket arról, hogy a hazát szeretni, érte ha kell életünket, vértünket feláldozni honfiai kötelesség. Oriási munka volt ez. Meggyőzni ezt a népet arról, hogy e magyar nem ellensége a románoknak — akkor, mikor ez a román nép századok óta egyebet nem hallott csak azt, hogy a magyar elnyomja a román, hogy minden bajnak, csapásnak a magyar az oka. És ez áldott, jó román nép megértett engem és ma már kötelességének tartja az állam nyelvét szóban és írásban bírni, hiszen ez vezette őket arra, hogy volt képviselőjük által az állami iskola felállítását kérik, ami sikerült is nekik és ma már részben az állami iskolába küldik gyermekeiket, hogy az állam nyelvét is megtanulják.

Nyolc év óta — bocsánatot kérek, mindent nem dicsekvésképpen roztam fel, csupán a helyzetből kifolyólag emlitem fel — nem tettem egyebet, mint elvégezvén papi teendőimet, azon iparkodtam, hogy meggyőzzem szegény román népem arról, hogy a magyarban ne ellenségét, hanem jó barátját keresse; azon iparkodtam, miszerint román mivoltuk és román anyanyelvük megtartása mellett, jó hazafiakat csináljak belőlük. Ho y én ezen magatartásomért, munkásságomért a tulzó román

sajtótól, mit kaptam és milyen elbírálásban részesített — ezt ez alkalommal fejtegetni nem akarom. Csupán annyit kívánok megjegyezni, hogy attól a perctől fogva, hogy magyar leányt vettem el feleségül, a tulzó románok exkomunikáltak és renegátnak bélyegeztek. Ezzel azonban nem törődtem, elvégre az ő szempontjokból igazságuk lehet. Hanem, hogy akadjon született magyar ember, aki azért, mert én román ember létemre a 48-as és függetlenségi eszmének hive vagyok, ellenem hajsztát indítson, ez felülmúlja minden képzeletemet. — Mert, hogy Bérczy főszolgabíró az ellenem tett bűnvádi feljelentésével nem akart egyebet, mint engemet denunciózni, ez az alábbiakból ki fog tűnni:

Azt mondja — legalább a Nagyvárad és Nagyváradai Napló c. lapok úgy hozták — Bérczy feljelentésében, hogy én a választás utáni napon Beznyén engedély nélkül négyülést tartottam és izgattam ellene. Hát erre vonatkozólag ez a válaszom: Junius 1-én volt élesden a választás és tartott másnap reggel 5 óráig. Az utolsó pillanatig künn voltam a táborban Farkasházy Zsigmond jetöltünkkel. — Miután az utolsó emberünk is leszavazott, Farkasházyt lakására kísértem, honnan én kijöttem a vonathoz (reggel fél 7 órakor) jegyet váltottam és Nagyváradra utaztam. Ugyanezzel a vonattal utazott Tarán, gör. kel. szentszéki jegyző több román pap és tanító társaságában, kik — bizonyára emlékezni fognak még rá — fülkém ajtója előtt élénkeltek románul a halotti éneket. Ugyancsak ezzel a vonattal utazott dr. Poynár Miklós, élesdi ügyvéd ur is, kivel sokáig beszélgettem. Megérkezvén Nagyváradra arról értesültem, hogy édes anyám nagy beteg, mire én esperesemtől 10 napi szabadságot kértem és hazautaztam szüleimhez. Tehát én a választás utáni napon nem Beznyén, hanem Nagyváradon időztem. En junius 11-én utaztam haza Beznyére, utazásomat levélben közöltem ottani kántorommal, kérve őt, hogy a brátkai állomáshoz küldjön egy kocsit, mellyel haza utazzak. Junius 11-én 6 órakor érkeztem Brátkára, hol mintegy 80—100 ember várakozott reám, többnyire betnyieik. Szegények elémbé jöttek, mivel távollétem alatt azt híresztelték rólam, hogy elszöktem Beznyéről. Én azután embereim társaságában hazautaztam Beznyére. Természetesen az egész uton egyébről nem beszélünk a lezárt választásokról. Megérkezvén Beznyére a korcsma előtt megállottam, hogy embereimnek megköszönjem szívességüket, egyben pedig elbucsztam velük.

Ezen bucsuzás alkalmával pár szóval kintartásra buzdítottam őket, megvigasztaltam őket és a többek között megemlítettem nekik, hogy nemcsak Farkasházy bukott el, hanem Nagy György is, ki ellen miként a Nap című újság az napi száma hozta Barthalits ottani főszolgabíró valóságos irtó háborút indított. Ezen kijelentéssel megnyugtattam őket, a kedélyeket lecsillapítottam és haza mentem. Mindez 2—3 percnyi idő alatt történt. Ennyi volt az egész, sem több, sem kevesebb. De hát ez éppen kapóra jött Bérczy főszolgabírónak, hogy ellenem minden alap nélküli feljelentést tegyen, bosszúból, amiért Farkasházynek hive voltam. Hát, tisztelt főszolgabíró ur, még edd'g minden egyes cselekedetemért helyt álltam, jelen esetben is meg fogom állani helyemet. Ön tudja azt, hogy engemet ilyesmikkel nem lehet terrorizálni, megfélemlíteni, még kevésbé elveimről, meggyőződésemtől eltántorítani. Megbuktunk, de azért nem estünk kétségbe és nem megyünk felajánlkozni a győztes pártnak, mint mentek és tették ezt azok, kik hozzánk jöttek akkor, mikor a mi pártunk győzött. Arról pedig szó sincs, hogy főbe löjem magamat, mint akarta ezt tenni az a bizonyos valaki, aki kétségbeesésében azzal lamentált, hogy ha nem választják meg újra tisztviselőnek revolvert vesz és főbe lövi magát. Isten velünk főszolgabíró ur, még gyakran fogunk találkozni.

Ifj. Klintók János
beznyei gör. kath. lelkész

V deke és a tifusz ellen.

A közegészségügyi bizottság ülése.

A fővárosban a tifusz erősen terjed s már százakra megy a tifusz megbetegedések száma; de Biharmegye egyes községeiben, tehát közvetlenül közelünkben is felütötte már fejét a veszedelmes betegség.

Ha Nagyváradon jelenleg még nem volna egyetlen tifuszos beteg sem, a hatóságnak akkor is meg kellene tenni az óvintézkedéseket, hogy megelőzzük a veszedelmet, mert tudvalevő, hogy a legtöbb esetben a vidékről behozott élelmiszerekkel, különösen a tejneműekkel hurcolják be hozzánk a fertőző betegségeket, különösen pedig a tifuszt.

Annál inkább helyén való most a közegészségügyi bizottság akciója, mert akárhogy szépitjük, a baj fellépett Nagyváradon is és jelenleg 26 tifuszos beteg van bejelentve, holott más évben ilyenkor alig fordul elő tifusz eset, hanem az őszi időben jelentkeznek tifusz megbetegülések.

Iyen körülmények között a közönség a saját érdekében cselekszik, ha a legnagyobb óvatosságot tanúsítja s nem vár mindent a hatóságtól. Különös gondot fordítson különösen a piaci bevásárlásokra és a kutak vizét egyáltalán ne használja ivásra, sőt az edények mosására sem, mert ezzel éppen úgy megtörténhet a fertőzés, mint az élelmi szerekkel.

*

A közegészségügyi bizottság tegnapi ülésén *Bordé Ferenc* főjegyző elnökölt s *Dr. Nemes Áron* tb. főorvos, *Stark Gyula*, *Dr. Berkovits René*, *Hankovits Ferenc*, *Dr. Weisz Márton* és *Eleméry Ferenc* tb. rendőrfőkapitány voltak jelen.

Dr. Nemes Áron tb. főorvos tett jelentést a tifusz állásáról s az az elleni védekezésről. Felelteti, hogy a tifusz minden évben az őszi hónapokban szörványosan előfordul a város területén; a múlt év őszén nagyobb mértékben lépett fel s az 1909. év folyamán összesen 349 tifusz eset volt bejelentve. Ez év elején, tavasszal szintén volt néhány eset, azonban júniusban már 12, júliusban pedig már eddig 17 tifusz megbetegedés történt. Jelenleg 26 tifuszbeteg van Nagyváradon.

Aggodalomra ad okot, hogy a tifusz már ily korán, nyár közepén ily nagy számmal fellépett s félni lehet, hogy az ősz beálltával ismét tömeges tifusz megbetegedés lesz. A tifuszt részben a vidékről hurcolják be tej és gyümölcscsel, továbbá állandóan vannak Nagyváradon tifusz gócpontok, ahol minden évben fordul elő megbetegedés. A baj megakadályozása végett szükséges volna a csatornázás, a személtuvarozás rendezése, munkás és szükség-lakások építése, de ezek nagyobb dolgok s máról holnapra nem oldhatók meg. Meg kell tenni tehát azokat az intézkedéseket, amelyeket lehet. Ilyenekül javasolja, hogy a szabályrendelet akként módosítandó, hogy a tifusz is felvétessék a fertőző betegségek közé s így a kényszerelkülönítés a tifuszbetegeknél is kérésztülvihető legyen. Irjanak át Biharmegye alispánjához, az iránt, miszerint intézkedjék, hogy a tifusz beteg kkel érintkezők élelmiszereket ne hozhassanak be Nagyváradra eladás céljából; a célszerűnek bizonyult egészségőröket ismét alkalmazza a város, a piacokat a rendőrség fokozatosan ellenőrizze, s az éretlen és romlott gyümölcsöt kobozza el és semmisítse meg; mivel a legyek is terjeszthetik a tifuszt, a sütemény, gyümölcs, tejtermék a piacon tüllet letakarandó; a szállodák, fogadók sűrűn vizgáltassanak; a közönség falragaszokon felvilágosítandó s figyelmeztetendő az óvintézkedésekre már most, hogy a baj készületlenül ne találjon.

A tb. főorvos javaslatát elfogadta a bizottság, *Stark Gyula* azon pótvajaslátával, hogy a falragaszon a közönséget óva intsek a kutviz használatától.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Július 24. d. e. 10 órakar Szigligeti társaság közgyűlése a városháza tanácstermében.

* **Személyi hír.** *Czárán István* budapesti kir. főügyész nővérének, néhai *Dr. Péchy Károly* törzsorvos özvegyének látogatására Nagyváradra érkezett.

* **A katolikus nagygyűlés.** A Katolikus Tudósító jelenti: Az Országos Katolikus Szövetség igazgatótanácsa tegnap délután tartott ülésén az 1910. évi katolikus nagygyűlés idejét november 13 tól 15-ig állapította meg. Együttal tárgyalták a felveendő előadásokra felkérendő szónokok névsorát is. Megállapították, hogy kiket kérnek fel a nagygyűlés védőitül az egyházi és világi kiválóságok közül.

* **A villamos felügyelő bizottság ülése.** Nagyvárad város villamosművének felügyelő bizottsága tegnap délután lést tartott, *Bordé Ferenc* polgármester helyettes elnökle alatt. A rövid ülésen csupán a június havi mérleget tárgyalták s megállapították a városi vízműtelepnek, a városi jéggyárnak és *Leitner Márton* nagy fogyasztóknak szolgáltatandó egységárát.

* **A Bunyitay liget rendezéséhez.** A volt városligetet Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága »Bunyitay-ligetnek« nevezte el nyilvános közgyűlésében, hálából a kiváló főpap *Bunyitay Vince* kanonok azon áldozatkészségéért, hogy az elhagyatott liget rendezésére 20 ezer koronát adományozott s ezáltal lehetővé tette, hogy a város ezen legszebb és sétatér céljaira legalkalmasabb terület kiemelkedjék eddigi ronda állapotából. A területet a város főkerétsze igen csinosan rendezte s fásította, azonban a városi tanácsot mulasztás terheli, mert nem gondoskodott arról, hogy a törvényhatóság határozata kellőleg végrehajtsák. Sehol egy tábla, egy felírás sem jelzi, hogy a közgyűlés »Bunyitay-liget«-nek nevezte el a területet. Ha egy idegen oda téved, nem tudja hol van, mert mi sem jelzi a liget nevét. Eppen ilyen hiba, hogy a liget mellett levő utcát meghagyták Városliget utcának, holott ilyen liget ma nincsen Nagyváradon. Ennek a mulasztásnak a mielőbbi pótlására kötelezi a városi tanácsot a közgyűlés határozata; de az illendőség is azt parancsolja, hogy a városi tanács se legyen hálátlan a város érdekeit szíven viselő főpap bőkezű adományával szemben.

* **Névváltoztatás.** *Dr. Dukasz István* nagyváradai ügyvéd vezetéknévét »Deák«-ra változtatta.

* **Molnár-gyerekek temetése.** A szerencsétlen véget ért *Molnár* gyermekek temetése tegnap délután 3 órakor volt. A posta-igazgatóság rendezte, de maga a törvényszéki orvostani intézet is segédkezett nyujtott, hogy szépen bucsuzzanak el a világtól a szegény kis *Molnár* gyerekek. *Dr. Gyulay* tanársegéd díjtalanul engedte át a ravatalos termet a kis áldozatok részére. A beszentelést a józsefvárosi plébánia végezte. Résztvettek a temetésen a postai kézbesítők és altisztek testületileg s ott volt a postás-zenekar és a dalárda. Zene és

énekszóval kísérték ki a kis ártatlanokat a rákoskereszturi temetőbe. A menet befelé ment az Üllői-uton a József-körutig s a Baross-utcán át ment ki Kőbányára. Mindegyik kis koporsó külön fehér gyász kocsin volt elhelyezve. A józsefvárosi templom előtt megállott a menet s itt beszentelték a koporsókat. Ugyancsak megállapodott a menet a kőbányai templom előtt is, ahol újra beszentelték a kis holttesteket, mielőtt átadták volna őket az anyafő'dnek. A temetési szertartást a józsefvárosi plébánia minden díj nélkül végezte. Kint a rákoskereszturi temetőben egymás mellett van az öt sir, ahol a *Molnár-gyerekek* pihennek. A temetésen óriási közönség volt.

* **Vizsgálat a nyomtatványszállítás ügyében.** A Nagyvárad város részére szükséges nyomtatványok szállításánál állítólag elkövetett visszaélések ügyében tudvalevőleg szigorú vizsgálatot rendelt el a törvényhatóság s a vizsgálat megejtésére a városi tanács *Dr. Adorján Emil*, *Déry János*, *Dr. Moskovits József* és *Fényes Manó* törvényhatósági tagokat küldte ki. A vizsgálat azonban még nem indult meg, hanem holt pontra jutott, mer *Fényes Manó* és *Dr. Moskovits József* nem fogadták el a megbízatást. Most *Bordé Ferenc* polgármester helyettes más tagokat nevez ki a vizsgáló bizottságba.

* **A XII gyógyszerár ügye.** Már említettük, hogy a belügyminiszter *Pohl Jenő* nagyváradai gyógyszerésznek gyógytári jogot engedélyezett Budapesten s így *Pohl Jenő* a Nagyváradon *Sztaroveszky-utcán* levő »Madonna« gyógyszerár jogáról lemondott. — Ez ügyben tegnap érkezett meg a belügym. leirata Nagyvárad városához, amelyben tudatja, hogy *Pohl Jenő* okleveles gyógyszerésznek Budapesten gyógyszerárta személyes üzleti jogositványt adományozott. Felhívja a polgármestert, hogy a megüresedett gyógytári jogositvány betöltése iránt az 1876. évi XIV. t. c. 134. §-ának végpontja értelmében járjon el. — *Pohl Jenő* szintén tegnap beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben tudatja, hogy a »Madonna« gyógyszerárta jogáról lemondott s hogy eddigi gyógyszerárta felszerelése és szeranyaga az ő tulajdonát képezi s kéri, hogy a gyógyszerárta vezetésével bízzák meg s nevezzék ki a gyógyszerárta gondnokává,

* **Nagyszabásu hadgyakorlatok Belényes vidékén.** Mozgalmas élet lesz az idei őszi Belényes vidékén. A VII-ik hadtest parancsnoksága tegnap értesítette ugyanis az alispánt, hogy szeptember hó végén a hadtest Belényes vidékén nagyobb arányu hadgyakorlatot fog tartani. A parancsnokság kéri az alispánt, hogy intézkedjék, miszerint a gyakorlatok tartama alatt a katonák megfelelő hatósági és magántámogatásokban részesüljenek.

* **Anna-bál a Püspök-fürdőben.** A régi kedves idők emléke elevenedik fel pár nap mulva az évszázadok óta hírneves Püspök-fürdő pompás korzóján és kurszalójában. *Kernács János* fürdőbérő Anna-bált rendez. Régebben hét vármegye szégséges asszonyainak és leányainak találkozója volt a Püspök-fürdő Anna-bálja *Kernács János* ezeket a szép időket varázsolja vissza s olyan Anna-bált rendez, amelynek ritkán volt még párja. Gondoskodik a vendégek mindennemű nemes szórakozásáról s kedves meglepetéseket tartogat számukra. A fürdő élet most eleven és élénk a pompás fürdőben. Az Anna-bál még nagyobb vonzerőt gyakorol s a ritka alkalomra tömegesen rándul ki városunk előkelő közönsége a remek fürdőbe.

* **Járványok a megyében.** A megye egészségügyének miként állásáról szóló jelentését most terjesztette be a főorvos az alispán-

hoz. E szerint az elmúlt július hó első felében az élesdi járásban a vérhas járvány szünetel, amennyiben újabb megbetegedések nem fordultak elő, a régeből még tizenhárom van gyógykezelés alatt. Horkhuru 25 esettel növekedett, a tifusz 11, a vörheny 18, toroklob 4, kanyaró 282-vel. A kanyaró a vasvári járás Gyigyiseny községében lépett fel s azt uralja. A járványok tovább terjedésének megakadályozása végett a kellő óvintézkedéseket fogantatosították.

* **Min mulat a vármegyében.** A vármegyén folyó lázas munkában nem egyszer neveléses tollhibák esznek be, különösen a letisztított iratokba, hogy hetekig mulat rajta a vármegye. Ilyen neveléses hiba esuzott most be egy körrendeletbe. Az alispán ugyanis felhívta a főszolgabirákat, hogy a járásuk területén lévő tenyésztésre alkalmas magánménéket irassák össze és augusztus elsejére jelentsék be. A rendeletet másoló írások a következőképpen tisztázták a felhívást.

... »a járása területén lévő összes tenyésztésre alkalmas magánménéket irassa össze stb. stb. A rendeletet aláírva expedálták is és a legtöbb főszolgabíró jól értelmezte a felhívást s összeíratta a magánménéket.

Az egyik főszolgabíró azonban a felhívásra a következőket jelentette:

Alispán urnak hozzám intézett körrendeletére tudatom, hogy járásom területén egyetlen egy magánméné van, ez azonban tenyésztésre teljesen alkalmatlan.

Kelt 1910. július 20-án.

N. N.

főszolgabíró.

A jelentésen mulat most az egész vármegye.

* **A farkaspataki korcsmák.** A magyarországi járás Farkaspatak községének képviselőtestülete legutóbb tartott ülésén határozatilag mondta ki, hogy vásár és ünnepnap a korcsmákat zárva tartja. A határozatot a főszolgabíró pártoló véleményével terjesztette be a megyéhez jóváhagyás végett. A főszolgabíró tekintettel a község erkölcsi és vagyoni helyzetére kéri a határozat jóváhagyását.

* **Hulla a patakban.** Budurásza községben tegnap a patakban egy rég foszlásnak indult női hullát találtak. Csakhamar megállapították, hogy a holttest Lingurár Adámné, aki tíz nappal ezelőtt tűnt el a faluból. Minthogy a hullán semmi külérőszak nyoma nem látszik, valószínű, hogy az asszony öngyilkosságot követett el. A kir. ügyészség mindennek dacára elrendelte a hulla felboncolását.

* **Lopás a vonaton.** A minap súlyos veszteség érte Nagy Lajos nagylétei lakost. A székelyhid—szilágysomlói vonalon ugyanis ismeretlen tettes ellopott tőle 1087 koronát. A lopást valószínűleg valamelyik notrius vásári tolvaj követte el, mert aznap Székelyhídon nagyvásár volt. Az utasok éppen ezért nem férték el mind a személyszállító kocsikban, úgy, hogy a teherkocsikat is igénybe kellett venni. Itt aztán természetesen könnyen mert a tolvaj munkája. A lopásról értesítették a nagyvárad rendőrséget, mely a legszélesebb körű nyomozást rendelte el, hogy a szegény parasztember pénze megkerüljön.

* **Elütötte a kocsi.** Frencz Flóra cipész-mester panaszt emelt a rendőrségen, hogy tegnap reggel a Szaniszló uca sarkán, amint biciklivel ment, egy tejhordó kocsi elütötte. Frencz Flóra azonban oly szerencsésen esett, hogy a kocsi nem ment rajta keresztül és csak az esés következtében szenvedett az arcán 8 napon belül gyógyuló sérülést.

* **Találtak Szaniszló-utcán egy kas méhet.** Igazolt tulajdonosa annál inkább jelentkezzen a rendőrkapitányi hivatal kibégási ügyosztályánál, mert ellenesetben 8 nap múlva árverésen fog eladatni. Találtak továbbá 2 drb zálogcédulát, egy mellényt, egy törülközőt, egy

ezüst órát láncsal, egy csomag szövetet, 2 drb női kalapdísz strucc-tollat, egy drb manzsettagombot és 25 drb befőttes üveget. Igazolt tulajdonosaik jelentkezzenek a rendőrkapitányi hivatal, I. e. 7. sz. szobájában.

* **Az udvarló bosszuja.** Tenkéről jelenté tudósítónk: tegnap este 9 órakor Simon Ferenc parasztleány az utcán kaszával megtámadta Orbán Sándor szintén odaváló parasztleányt és a karján súlyosan megsebesítette. Tettének oka a szerelem. Orbán Sándor ugyanis elhódította tőle kedvesét, Simon Teréz és ezért elhatározta a megcsalt udvarlót, hogy bosszút áll riválisán. Simon Ferenc éppen a mezőről jött haza aznap este és legnagyobb meglepetésére az utcán találta hűtlen kedvesét, Orbán Sándor legénnyel. Dühét nem tudta visszafojtani, egyenesen rájuk rontott, hogy lekaszabolja őket. A leány azonban elfutott s a vérszomjas udvarló így csak riválisát tudta bántani. Orbán Sándor sérülése súlyos és be szállították a biharmegyei közpórházba. Simon Ferencet pedig letartóztatták és behozták az ügyészségre.

x **A Pannónia kávéházban** ma a vilány fénykép előadásai közben Horváth Feri világhírű hegedűművész nagy hangversenyt tart. 342

x **A Lloyd kávéház** nyári kerthelyiségében július hó 19, 20, 21 és 22-én a következő igen érdekes ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Fájdalmas foghuzás. 2. Csiklandós úr. 3. Görös ur szívtájdalma. 4. VII. Edvárd és Viktor Emánuel utolsó találkozása. 5. Tunis. 6. Budapesti tornaverseny. 7. Diák-szerelem. 8. Fajgyöllet. Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kifűnő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri Hartstein és Örlei kávéház tulajdonosok.

x **Dudek-utczában eladó három háztelek.** Értekezhetni Oláry I. cégnél Nagyvárad, Rakóczi-ut 276—7.

* **Borsalino, Pichler és angol kalap** tavaszi ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegánusabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

x **Olvassa el kérem!** Ha érdekl, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. Ön égethet már 16 gyertyafényű Wolfram négyt és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szűkséges, aki nem akar nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen **Wolfram égő** 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

x **Uj fogtechnikai laboratórium.** 25 évi gyakorlat a fogtechnika minden ágában! 12 évig Nagyváradon működtem Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Elfállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szápadlás nélkül, izléses és szolid kivitelben, olcsó árak mellett. Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel **Wendelburg Miksa** fogtechnikus Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám. 75

x **Modern hirdetési iroda.** Ugy a bel-földön, mint a külföldön előnyösen ismerik **Léopold Gyula hirdető vállalatát** (betéti társaság) Budapest, Erzsébet-körut 41. A legnagyobb hirdető cégek e megbízható iroda utján eszközöltetik az összes hirdetéseiket, mert kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel és felülmúlhatatlan pontossággal teljesíti az összes megbízásokat.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken: Elvált asszony, operett. Pálmay Ilka első felléptével.
Szombaton: Az anyós. Ujdonság. Itt először.

Vasárnap: Romeo és Julia. Este: Tót leány. Pálmay Ilka második felléptével.

Hétlőn: Az édes teher.

Kedden: Pillangó kisasszony. Szemes legény, szemes leány. Pálmay Ilka utolsó felléptével.

Pálmay Ilka az Elvált asszonyban. Ma este kezdi meg három estere terjedő vendégszereplését Pálmay Ilka, a legkiválóbb magyar szubrett. A művésznő egy pár évvel ezelőtt vendégszerepelt itt és most egészen új darabban, új szerepben lép föl. Az Elvált asszony Gondját játsza. Ebben a darabban már Budapesten és nemrégiben Kolozsváron is jelentős sikereket aratott. Vasárnap este egy régi jó magyar darabban, a Tót leányban, kedden pedig »Pillangó kisasszony«-t személyesíti. Mindkét szerepéhez éveken át aratott, sok-sok siker emléke tűződik. Ugyancsak kedden este még a »Szemes legény, szemes leány«-ban is föl lép Pálmay Ilka, akinek az ünneplésére előreláthatólag ezuttal is teljázak gyűlnek össze.

Bemutató a szinkörben. Szombaton este érdekes bemutató lesz a nyári szinkörben. Az anyós című háromfelvonásos darab kerül színre, Nagyváradon először. Vidám és fonák helyzetek adják meg a kacagtató darab tárgyát, amely kétségkívül pompásan fog beilleszkedni a nyári színház eleven műsorába.

Romeo és Julia. Vasárnap délután Shakespeare gyönyörű drámája Romeo és Julia kerül színre a nyári szinkörben. Az előadás, amelyre mérsékelt áru jegyeket bocsájtanak ki, fél 4 órakor kezdődik.

Műsor a Pannónia kávéházban A kis pásztornő, (természet után). A kedélyes csavargó, (humoros). Az akrobaták, (természet után). Önagysága flütel, (humoros). A dedektív álma (humoros). A levegő vendégei (természet után). A hamis bankár, (életpép).

MULATSÁG.

A kisiparosok mulatsága. A Nagyvárad Kisiparosok Egyesülete folyó hó 24-én, vasárnap a Sport téren **Glac Antal** volt főispán védnöksége alatt zártkörű táncmulatságot rendez. A mulatság tiszta jövedelme, mely igen szép sikerűnek ígérkezik, az egyesület könyvtára javára fog fordíttatni.

Igazságszolgáltatás.

Hamis ötkoronások. Tegnap három notórius csirkefogó állott a büntető bíróság előtt. Az egyik egy szép hosszú nevű ember, **Jászai Hegedűs Pallér** Dezső, aki azonban már nem kevesebb, mint 7—8 ízben volt büntetve, a másik **Klein Emil**, a harmadik pedig **Daróczi Sándor**. Azzal voltak vádolva, hogy hamis 5- és egy koronásokat hoztak forgalomba. Hogy honnan, kitől kapták a hamis pénzeket, a tárgyaláson nem tudódott ki. Ugyanis az urak diszkréték voltak és a legnagyobb kérésre sem voltak hajlandók elárulni ezt a kis titkot. A hamis pénz csalárd használatának büntetése miatt bűnösnek mondta ki őket a bíróság, Klein Emil kivételével, akit felmentettek. Jászai Hegedűs Pallér Dezső 2 évi fegyházat, Daróczi Sándor pedig 5 havi fegyházat kapott. Elnök **Korn Ajajó**, ügyésdr **Thury Endre** volt.

TÁVIRATOK.

Gyilkos Gyógyszerész.

Budapest, jul. 21. Ma délben értesítést kapott a főkapitányság a lajosmizei csendőrörsztől, hogy **Tellre Adolf**

gyógyszerész cselédjét a gyógyszerész segédje tegnap halántékon lőtte és megszökött. A szökevény 24—25 év körüli zömök testalkatu, kis fekete bajusza van. Fekete kalapot, sűrű ruhát, sárga cipőt viselt, és nagy sárga bőrönddel ült fel a vonatra. Feliismerés esetén azonnal le tartóztatandó.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, július 21.

A gabonatózsdé.

50 kilogramonként.

Buza októberre — — —	951
Rozs októberre — — —	707
Zab októberre — — —	718
Tengeri júliusra — — —	550

Irányzat: Fedezésekre szilárd.

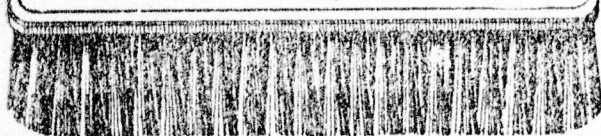
Értéktőzsdé.

Magyar hitel — — —	846—
Oszták hitel — — —	670.50
4%-os koronajáradék — — —	92.10
Államvasut — — —	740—
Jelzálogbank — — —	488.50
Leszámitoló bank — — —	569—
Hazai Bank — — —	304—
Kereskedelmi részv. — — —	739.50
Rimamurányi — — —	688—
Salgótarjáni — — —	640—
Közuti vasut — — —	723.50
Városi villamos — — —	376—
Adria — — —	516—

Irányzat: Élénk üzlet mellett szilárd.

NYILTTÉR.

Gyorsan pusztul a bőr seztől
bánya,
Ha Fernolendit NIGRIN-jét nem
használja.

BUTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u.7.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

72

Bármi lett legyen az oka, a legkeserűbb kihívásokkal szemben s a legválságosabb pillanatban sem tudta egész balsorsu pályáján eltökélni magát arra, hogy önvédelemből egy merész csapást tegyen.

A csöcselék, az orleansi herceg által föllovalva, nem elégedett meg azzal, hogy gyalázatot halmozzon ő felségére, kit a pék gúnynévvel illettek, zsarnokságának tulajdonítván a kenyér magas árát; hanem nyíltan is kijelenték szándékukat, hogy el fognak menni Versaillesbe, kihurcolják uralkodójukat palotájából és erőszakosan elhozzák magukkal azon pandemoniumába, melyet az ő jó városának szerettek nevezni! Néhány odaadó royalista, mint de Favras, erőlködésének tulajdonítandó, hogy összehozott némi haderőt a párisi és versaillesi szétzúrt gyenge helyőrség erősítésére. Így történt, hogy a flandriai ezred a fővárosban a lázadók-kal volt összecsapása után parancsot kapott a király közvetlen védelmére Versaillesbe áttenni tanyáját.

A francia katona utközben, ha a fegyelem küssé megbomlik, a világon a legvigabb szokott lenni. Ezek sem képeztek kivételt a szabály alól. Daloltak, dohányoztak, tréfáltak, megoszták egymással tarsolyukból a penészes kézsersütlöt és a savanyu bort palackjukból; de a falatokat megédesíték egy élccel s a savanyukortyot egy nevetéssel.

Inkább pajkos iskolás fiuknak látszottak, mint szakálás férfiaknak, kiknek feladatuk halált osztogatni; s közöttük közepen lépdelt Legros Péter, hátra kötött kézzel, lesütött szemmel, nem látva semmit, nem hallva semmit, nem jégyezve meg semmit magának, mintha végzete már beteljesült volna s lelke a más világ szélén lebegne.

XVII FEJEZET.

Vereskonty mámi.

Midőn Rózsika visszanyerte eszméletét, sötétben találta magát, egy pamlagon fekvő, szomjan és kimerülten, erős fájdalmat érezve, igen megmerevülve, de másképp tűrhetőn, tekintve azon istenitéletet, a melyen átesett. Érzékei fokozatosan visszatértek, mintha mély álomból ébredne, s tudatták vele, hogy még nem lett, mint előbb hívé, a sir lakója. A halálnak soha sem volt még olyan erős halszaga és lehetetlen volt feltételezni azt, hogy a más világ, akár menyország, akár pokol, ehhez hasonló tartózkodási hely legyen. Valami hideg folyadékba áztatott zsebkendő szoritá össze a homlokát, ruhájának a fűzése ki volt eresztve és egy vánkos, melyből oldalt kibujt a szalma, volt a feje alá téve. Álomittas nyugalmat érezve a küzködés után, szabadulást a szorongás után, inkább kényelmesnek találta helyzetét, mint egyébként s nem is volt nagyon hajlandó megérőltetni magát, hogy visszaidézze emlékeztébe a mutat. Elég volt homályosan visszaemlékezni a tömegre, mely szeméi előtt uszott; a fülébe zúgó bösz tengerre; Péter egy mondattdőredékére, melyet hanyatló eszmélete már nem foghatott fel és egy rekedt, gyűlölt hangra, mely minden más zajt felülmúlt s gúnyt és tréfát üzni látszott szomorúsága fölött. Törődött állapotában álomba sülyedt volna, de ugyanazon durva hangok egy alatta fekvő szobából felhallatszottak hozzá, felkelték éberségét, emlékeztét s minden érzékének használatát, a félelem érzésétől megélesítve.

(Folyt. köv.)

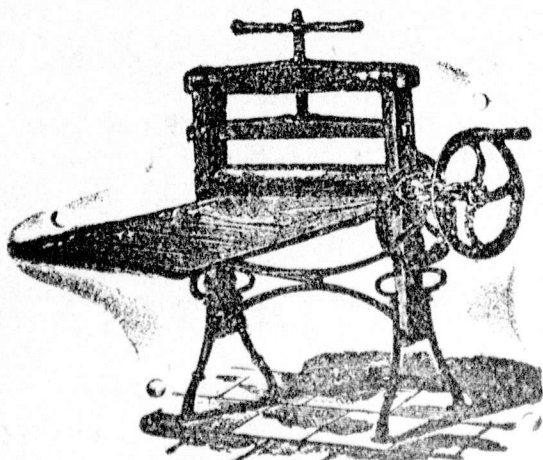
A szerkesztőúrtól letelede

Dr. VUOSKICS GYULA.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

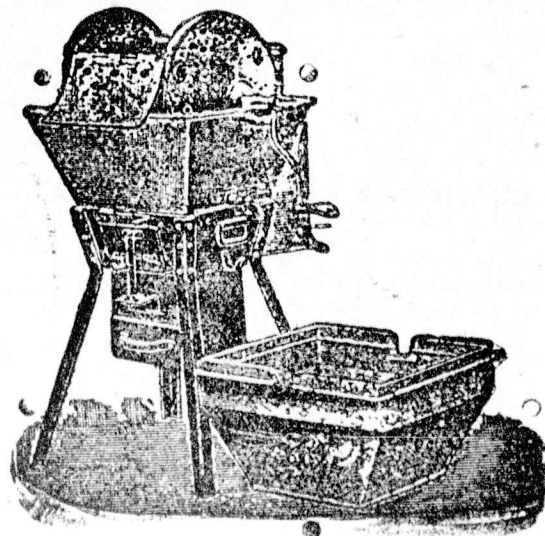
Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

Jégszekrények legújabb szerkezettel.

FAGYLALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és facsaró-gépek.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL”
politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott:
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett a „Tiszántul“-ban közöltetnek.

Alapítottott:
1894.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
16716—1910. sz.

Felhívás

a helyi gabonapiacson vételt és eladást közvetítő
alkuszok részére.

A helyi piacon gabonavételt, illetve eladást közvetítő alkuszok felhivatnak, hogy a vásárlásra vonatkozó megbízatásokról szóló nyomtatványaikat láttatás végett a gabonavásárok kezdete előtt a rendőrkapitányi hivatalnál bemutassák.

Nagyvárad, 1910. július 10.

Eleméry,
rendőrfőkapitány h.

Ha melege van

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,
hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat
és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjával
és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velök.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Olcsó jég!

Olcsó jég!

Hirdetmény.

Nagyvárad város jéggyára az új sertésvásártéren, Ősi mellett
üzemét és a jég eladását megkezdette.

Elad és házhoz szállít teljesen átlátszó, levegőmentes,
kristály tiszta táblás jeget
nagyban és kicsinyben táblánként **24** fillérért.

Elfogad rendeléseket nagyobb mennyiségű jég szállítására is,
helybeli és vidéki ipartelep-ek és községek részére.

A jég eladási árai a lehető legjutányosabbak. Havibérlet egész
és fél tábla jégre előjegyezhető.

Rendelések feladhatók: **Székely Ferencz** a jéggyár ügy-
vezető iroda főnökénél (Városi jéggyár, Ősi-téren) ki minden
irányban kellő felvilágosítással szolgál.

Tisztelettel

Nagyvárad város jéggyára.

Telefon 651.

334

Telefon 651.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz
felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény**
társulat kizárólagos képviselője. Elvál-
lalok karban tartásokat légszesz vil-
lany házi csengőket és telefonokat.
Költségvetésekkel díjmentesen szolgál-
lok. Telefon hívásokra személyesen
megjelenek.

Kiváló tisztelettel

46

Benedek Ferencz

A REKLÁM

Allandó, észszerű és ügyes reklámozás
minden gyári-, kereskedelmi-, ipari-vállalatnak,
üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-
sikeresebben legjobban és legolcsóbban, megtudható

LEOPOLD GYULA

hirdető vállalat betéti társaság-nál
BUDAPEST, VII. k., Erzsébet-körut 41. sz.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretes-
séggel és páratlan pontossággal eszközölnék hirde-
téseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki
és külföldi lapokban és naptárakban.

256 kitűnő naptár kizárólagos bérlete!

Költségvetések és -- Telefon
tervezetek ingyen! 12-06.

„ANNNA“-bál a Püspök-fürdőben.

Folyó hó 26-án, kedden igen nagyszabásu fényes

ANNNA-bált

rendezünk, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghivjuk.

A Rendezőség.